

ТМ	Г. XXVI	Бр. 3	Стр. 383 - 393	Ниш	јул - септембар	2002.
----	---------	-------	----------------	-----	-----------------	-------

UDK 79-055.2:591.555.1
Оригинални научни рад
Примљено: 10.07.2002.

Љубица Бачанац
Републички завод за спорт
Београд
Љубиша Лазаревић
Факултет спорта и физичког васпитања
Београд

АНДРОГИНОСТ И СПОРТ

Резиме

Да би утврдили да ли бављење спортом доприноси ослобађању жена од ригидног полног типизирања, које у свакој, па и у нашој средини, подразумева традиционални концепт фемининости, извели смо истраживање на узорку жена спортиста (N=70) и жена неспортиста (N=102). Испитивање је обављено Београдском верзијом BSRI (Вулетић, 1983) која садржи 15 атрибута за мерење фемининости, 15 за мерење маскулиности и још 16 неутралних социјално пожељних (8) и социјално непожељних (8) својстава.

Резултати потврђују нашу генералну хипотезу да бављење спортом ослобађа жену од ригидног полног типизирања, тј. усвајања традиционалног стереотипа фемининости, подстичући прихватање андрогиног концепта полне улоге. Резултати анализе варијансе говоре да су спортисткиње у поређењу са неспортисткињама значајно више и маскулине и фемине, односно оне су андрогине (истовремено висока наглашеност и маскулиних и феминих својстава). Андрогиност жену спортисту чини снажном, способном да руководи, независном, храбром, прекаљеном, спремном на ризик и конкуренцију, али истовремено и изразито женственом, привлачном, топлим, чедном, педантном и пријатном.

Кључне речи: жена, спорт, полно типизирање, андрогиност

Увод

У свим културама постоји карактеристичан концепт полне улоге и у складу са њим социјално обликовани специфични садржаји, информације, понашања и атрибути који се везују за одређени по-

л и који се уче у процесу социјализације. Дуго је у психологији постојало веровање да постоје само два могућа полног типизирања: 1) стереотипно полно типизирање: маскулини мушкарац – феминина жена и 2) супротно полно типизирање: феминини мушкарац – маскулина жена.

Наравно, снажно се инсистирало на полној дихотомији, а сваки вид одступања од стереотипног полног концепта, понашања које је друштво дефинисало стандардним за одређени пол, сматрало се непожељним, неприхватљивим или, чак, девијантним.

Сређином седамдесетих, Sandra Bem (1974, 1975, 1979) уноси револуционарне промене у процену полног типизирања, уводећи концепт андрогиности. То значи да, поред два већ поменута исхода полног типизирања (стереотипно и супротно), може постојати и треће, а то је андрогиност – истовремено наглашена и маскулиност и фемининост. Осим стереотипно полно типизираних, многе особе, сматра Sandra Bem, могу бити андрогине, тј. имати карактеристике оба пола, односно могу бити и маскулине и феминине. Овај мешани или андрогини самоконцепт говори да је особа успешно интегрисала позитивне и феминине и маскулине атрибуте, што је чини психолошки стабилнијом и социјабилнијом. Концепт психолошке андрогиности прихватају Spence и Helmreich и 1978. конструишу Personal Attributes Questionnaire (PAQ), који, као и BSRI (Bem Sex Role Inventory, S. Bem, 1974), омогућава четири алтернативе полне идентификације: маскулиност, фемининост, андрогиност и категорију полно недиференцираних.

Међу бројним истраживањима идентификације са улогом сопственог пола, за нас су посебно интересантна и значајна она која психолошку андрогиност повезују са индикаторима менталног здравља жена и њиховим бављењем спортом. Јако полно типизираних особе, сматра Bem (1974), круто се понашају и немају способности за ефикасну акцију у одређеним врстама ситуација. Насупрот њима, андрогине особе се успешније боре са захтевима ситуације, него маскулине или феминине индивидуе. То је и разумљиво, јер ригидна социјализација само за једну полу улогу доводи до тога да такве особе избегавају понашање које је карактеристично за улогу супротног пола, а непожељно за сопствени пол, те су у ситуацијама које захтевају понашање супротно строгим стандардима сопствене полне улоге крајње нефлексибилне и неефикасне.

У опсежном истраживању S. Bem (1977) налази да су андрогине особе ментално здравије него маскулини мушкарци и феминине особе. Андрогине жене, односно оне које имају високо изражене и маскулине и феминине атрибуте, више себе цене и поштују него жене са ниском маскулиности и фемининости. Исто тако, андрогине и маскулине жене су значајно више независне него феминине. Андро-

гине особе оба пола су респонсивније у игри са животињама и децом, у разговору са усамљеним особама, прихватају полно неадекватно понашање уколико то ситуација захтева, слободно се препуштају и маскулином и феминином понашању, боље су прилагођене и имају високо самоцењење. Да знатно виши ниво самоцењења манифестују андрогини у поређењу са маскулиним, фемининим или недиференцираним субјектима, нашао је и Spence (1975), наговештавајући да андрогиност има психолошку предност над ригидним полним типизирањем.

Истраживања жена у спорту

Већина истраживања о повезаности бављењем спортом жена и њихове полне идентификације, показала су да жене спортисти нису мање феминине нити се тако опажају (Kane и Kallaghan, 1965; M. A. Hall, 1972). Neal и Tutko (1976) налазе да их карактерише оријентација на постигнуће, оштра нарав, интелигенција, креативност, самодовољност и агресивност. Жене спортисти сопствену агресивност, доминацију, снагу и прихватање разика виде као предност (Kukla и Pargman, 1976). Да их карактерише снажан мотив за високим постигнућем, рано постављање циљева, истрајност и позитивна слика о себи, потврдио је Balazs (1975), а да су у поређењу са женама које се не баве спортом социјабилније, смелије, агресивије, мање попустљивије, емоционално стабилније, испољавају више оптимизма и радије прихватају новине – показала је Бачанац у истраживањима изведеним 1989. и 1994. године.

Истраживање које су Patricia D. L. и Samson S. (1981), извели на узорку од 119 спортисткиња четири америчка универзитета, показало је да је већина жена спортиста пала у категорије андрогиних и маскулиних и да су оне у поређењу са оним спортисткињама које су класификоване као фемине или недиференциране, постигле значајно више скорове на скали самоцењења, односно самопоштовања. Прихватање, поштовање и цењење себе, закључују оне, значајно је повезано са концептом андрогиности и маскулиности код жена, па стога ауторке указују на потребу да савремене жене више усвајају андрогини модел полне улоге.

Испитивање ставова према женама спортистима показује да доскора мање пожељна улога жене спортисте, показује тенденцију све веће прихваћености и уважености (Vickers, J., 1980) и да су ставови према женама које се баве спортом све позитивнији. Спортисткиње се све мање традиционално полно идентификују. Оне себе све више виде као андрогине, као особе које поседују многе маскулине и феминине атрибуте. Hargis и Jenings (1977) налазе да су жене спортисти у највећем проценту усвојиле андрогини (43%) и маскулини (19%) концепт полне улоге. Сличне резултате о полном типизи-

рању жена спортиста добијају Ugicioni и Ballantyne (1980), јер су 38,6% спортисткиња класификоване као андрогине, а 37,3% као маскулине. Највећи проценат андрогиних жена спортиста (65,2%) нашли су Chalip и сар. (1980) на узорку играчица хокеја на трави и закључили да су жене које се баве »ун феминине« спортом какав је хокеј много чешће андрогине него што је то случај са женама које припадају општој популацији, односно не баве се такмичарским спортом.

Имајући у виду резултате досадашњих истраживања и верујући да је спорт веома моћан агенс социјализације, желели смо да овим истраживањем утврдимо да ли спорт доприноси ослобађању жене од ригидног полног типизирања, тј. понашања које се традиционално у већини култура сматра карактеристичним и пожељним за женски пол. Пошто се све већи број девојчица укључује у интензиван тренажни и такмичарски процес, њихова спортска социјализација вероватно ће тећи у правцу формирања оних особина личности које су неопходне за успех у спорту, а оне се традиционално сматрају маскулиним. Да би истовремено испуниле и своју типично женску улогу коју подстиче породица, школа и остали агенси социјализације, жена спортиста истовремено мора усвајати и карактеристични концепт фемининости.

Очекујемо да удољевање нормама културе, с једне стране, и захтевима врхунског спорта, с друге стране, значајно више подстиче андрогини концепт полне улоге код жена спортиста него што је то случај са женама опште популације. Јер психолошка андрогиност омогућава жени спортисти да се, у зависности од захтева ситуације, слободно препусти и маскулином и феминином понашању и тако буде флексибилнија у понашању, боље прилагођена, ментално здравија и успешнија у спортској активности.

Узорак испитаника

У зависности од тога да ли се испитанице такмичарски баве или не баве спортом, узорак је обухватио 70 жена које се систематски такмичарски баве атлетиком, пливањем, гимнастиком, борилачким спортовима, рукометом, одбојком и кошарком. Просечна старост жена спортисткиња износила је 19,03 године ($SD=0.57$), а дужина њиховог спортског стажа у просеку је износила 7,70 година ($SD=2.70$). Узорак неспортста ($N=102$) чиниле су студенткиње медицинског, стоматолошког и економског факултета у Београду које се не баве спортом. Просечна старост студенткиња износила је 20,40 година ($SD=1.81$).

Инструмент и процедура

Све испитанице попуниле су Београдску верзију БСРИ (В. в. BSRI), коју је М. Вулетић (1983), на исти начин као и S. Ven, конструисала за мерење андрогиности, али у београдској средини. Упитник В. в. BSRI садржи 46 атрибута, од којих 15 мере маскуиности, 15 улазе у скалу фемининости, а 16 особина (8+8) представљају социјално пожељна, односно непожељна својства на којима нису установљене разлике у односу на пол. Од испитаница је тражено да се процене на сваком атрибуту користећи седмостепену скалу на којој 1 значи »апсолутно нетачно ме описује«, а 7 »апсолутно тачно ме описује«.

Mediana split методом (предложена од Spence и cap, 1975) субјекти су класификовани као маскулини (скор изнад медијане на маскуиности, испод медијане на фемининости); феминини (скор изнад медијане на фемининости, испод медијане на маскуиности); андрогини (скорови изнад медијане и на маскуиности и на фемининости) и недиференцирани (скорови испод медијане на обе скале).

Резултати и дискусија

Једносмерна анализа варијансе открива да се жене спортисткиње статистички значајно разликују од жена неспортисткиња на 8 од 15 маскулиних атрибута (табела 1, слика 1), на 6 од 15 фемининих црта (табела 2, слика 2) и на 3 од 8 неутралних социјално пожељних атрибута (табела 3, слика 3). Ни на једном од осам социјално непожељних атрибута нису установљене статистички значајне разлике између жена које се баве и оних које се не баве спортом (други део табеле 3).

Жене спортисти у поређењу са вршњакињама које се не баве спортом (табела 1, слика 1), себе значајно више описују маскулиним атрибутима као што су: интересовање за технику, снага, прекаљеност, спортски тип, храброст, независност, способност за вођство и спремност да се прихвати ризик. Познаваоци савременог такмичарског спорта одмах ће уочити да су ово истовремено и карактеристике неопходне за успех у спорту, без обзира да ли су у питању спортисти мушког или женског пола.

Међутим, увидом у табелу 2 и слику 2, уочавамо да су спортисткиње у поређењу са вршњакињама неспортисткињама усвојиле и више позитивних, традиционално фемининих атрибута. Они их чине чеднијим, топлим, привлачнијим, пријатнијим, умиљатијим, склонијим деци (више воле децу). Исто тако, на три од осам атрибута који су у нашој средини процењени подједанко пожељним за оба пола, спортисткиње се значајно разликују од жена које се не баве спортом (табела 3, слика 3). Њих изричито више карактерише такмичарски дух ($F=51.43$, $p<0001$), оријентација на постигнуће и моралност.

Табела 1. Степен изражености 15 маскулиних својстава
В. в. BSRI скале код спортисткиња и неспортисткиња

Атрибути	Спортисти (N=70)		Неспортисти (N=102)		ANOVA	
	M	SD	M	SD	F	P
Понаша се заштитнички	4.71	1.62	4.27	1.81	2.67	.104
Интересује се за технику	4.27	2.08	3.11	1.86	4.71	.0002*
Мужевна	2.30	1.62	1.90	1.48	2.78	.097
Снажна	5.61	1.41	4.12	1.67	37.71	.0001*
Способна да води	5.47	1.53	4.79	1.66	7.36	.0074*
Перспективна	5.84	1.25	5.58	1.33	1.72	.191
Прекаљена	4.97	1.64	4.06	1.68	12.52	.0005*
Независна	5.60	1.36	4.85	1.62	10.06	.0018*
Спортски тип	6.59	1.00	3.87	2.04	106.38	.0001
Сналажљива	5.64	1.52	5.39	1.24	1.41	.237
Храбра	5.71	1.30	4.94	1.21	15.98	.0001*
Јака личност	5.44	1.54	5.10	1.40	2.32	.129
Самостална	5.50	1.52	5.19	1.62	1.63	.203
Спремена да ризикује	5.64	1.45	4.59	1.71	17.73	.0001*
Стрпљива	5.17	1.77	4.70	1.67	3.21	.075
Просек за маскулиност:	5.23	0.71	4.43	0.65	58.81	.0001*

Ни на једној особини која се у београдској средини сматра подједнако непожељном за оба пола, није нађена статистички значајна разлика између спортисткиња и неспортисткиња, па их зато овде и не приказујемо.

Табела 2. Степен изражености 15 фемининих својстава
В. в. BSRI скале код спортисткиња и неспортисткиња

Атрибути	Спортисти (N=70)		Неспортисти (N=102)		ANOVA	
	M	SD	M	SD	F	P
Воли децу	6.14	1.53	5.66	1.68	3.74	.0548*
Осећајна	5.90	1.63	6.11	1.26	0.89	.346
Сентиментална	5.51	1.66	5.47	1.65	0.03	.865
Привлачна	5.07	1.53	4.35	1.56	8.93	.0032*
Нежна	5.51	1.40	5.25	1.54	1.37	.244
Љубазна	5.81	1.45	5.55	1.32	1.55	.214
Женствена	5.06	1.49	4.86	1.50	0.70	.403
Топла	5.77	1.26	5.07	1.42	11.07	.0011*
Чедна	5.43	1.55	4.51	1.90	11.27	.001*
Романтична	5.61	1.81	5.46	1.65	0.33	.565
Педантна	5.71	1.60	5.41	1.68	1.40	.238
Умиљата	5.33	1.89	4.77	1.69	4.03	.0462*
Љупка	5.11	1.66	4.84	1.54	1.21	.273
Пријатна	5.93	1.07	5.40	1.20	8.77	.0035*
Вредна	5.61	1.33	5.47	1.27	0.51	.476
Просек за фемининост:	5.57	0.085	5.21	0.89	6.88	.0095*

Табела 3. Степен изражености социјално пожељних и непожељних атрибута код жена спортиста и неспортиста

Атрибути	Спортисти (N=70)		Неспортисти (N=102)		ANOVA	
	M	SD	M	SD	F	P
Поуздана	5.09	1.15	5.36	1.26	2.16	.144
Такмичарски дух	6.09	1.33	4.24	1.86	51.43	.0001*
Дискретна	5.34	1.26	5.19	1.60	0.47	.493
Постојана	5.53	1.32	5.18	1.73	2.07	.152
Самокритична	5.66	1.46	5.74	1.36	0.13	.720
Тежи успеху	6.16	1.10	5.75	1.35	4.29	.0398*
Морална	6.21	0.87	5.83	1.31	4.57	.0339*
Зрела личност	5.63	1.46	5.25	1.51	2.75	.099
ПРОСЕК:	5.71	0.68	5.32	0.79	11.57	.0008*
Препотентна	3.03	1.83	2.76	1.73	0.92	.339
Себична	2.09	1.59	2.44	1.47	2.28	.133
Лаковерна	2.67	1.78	2.75	1.82	0.09	.766
Неодлучна	3.63	1.91	3.53	1.85	0.12	.734
Самодоволна	3.36	2.00	3.17	1.95	0.39	.534
Непромишљена	3.16	1.76	2.95	1.69	0.60	.441
Површна	2.37	1.41	2.23	1.41	0.44	.506
Користољубива	2.49	2.08	2.49	1.78	0.0003	.989
ПРОСЕК:	2.85	0.93	2.79	0.95	0.16	.693

Табела 4. Процент жена спортиста и неспортиста класификованих у четири полне улоге

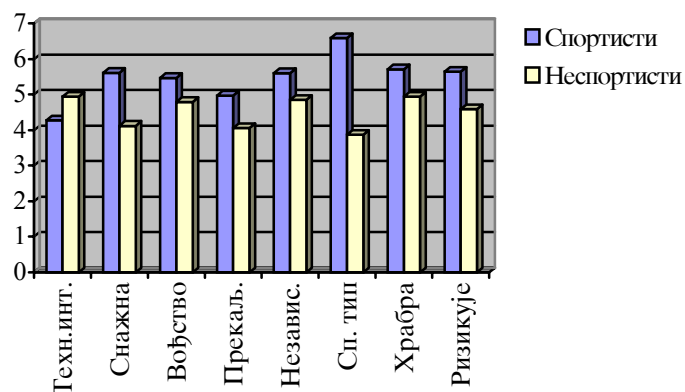
Полно типизирање	Спортисткиње N=70	Неспортист. N=102
Маскулиност	28.6%	15.7%
Фемининост	7.1%	34.3%
Андрогиност	48.6%	12.7%
Недиференци-раност	15.7%	37.3%

Табела 5. Упоредни резултати класификације у четири полне улоге жена спортиста и неспортиста

Модалитет	Фемине	Андрогине	Недифе- ренциране	Маскулине	УКУПНО
Спортисткиње	7	48	16	29	100
Неспортисткиње	34	13	37	16	100

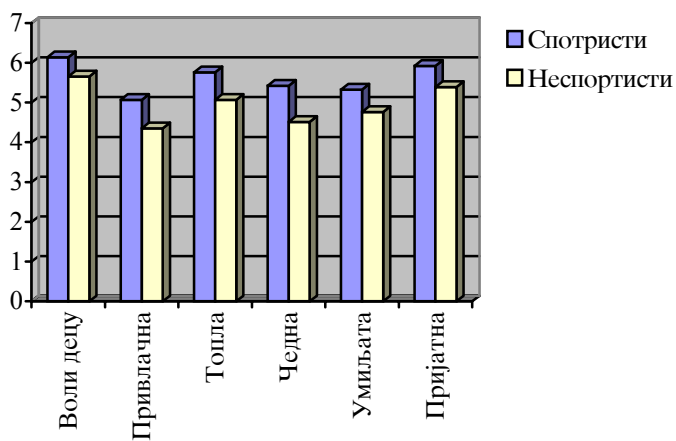
Класификација испитаница у четири категорије полних улога (табела 4 и табела 5) открива да је највећи проценат наших жена спортиста (48.6%) усвојио андрогини концепт полне улоге. Маскулини концепт полног типизирања присутан код 28.6% спортисткиња, а само 7.1% жена жена спортисткиња себе види као типичне феминине. У категорију полно недиференцираних сврстано је 15.7% спортисткиња.

Слика 1. Графички приказ 8 од 15 маскулиних црта на којима се статистички значајно разликују жене спортисти од оних који се не баве спортом

Модалитет	Техн.инт.	Снажна	Вођство	Прекаљ.	Независ.	Сп. тип	Храбра	Ризикује
Спортисти	4.27	5.61	5.47	4.97	5.6	6.59	5.71	5.64
Неспортисти	4.94	4.12	4.79	4.06	4.85	3.87	4.94	4.59

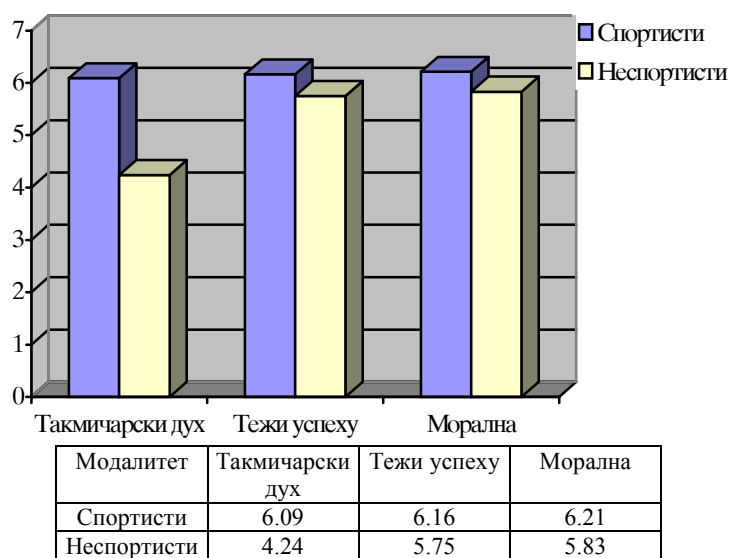
Слика 2. Графички приказ просечних вредности на 6 од 15 фемининих атрибута на којима се жене спортисти статистички значајно разликују од жена неспортиста

Модалитет	Воли децу	Привлачна	Топла	Чедна	Умиљата	Пријатна
Спортисти	6.14	5.07	5.77	5.43	5.33	5.93
Неспортисти	5.66	4.35	5.07	4.51	4.77	5.39

Компарација ових резултата са резултатима класификовања жена неспортиста ($\chi^2=42.73$, $p<0001$) показује да су жене које се не баве спортом у значајно мањем проценту усвојиле концепт психолошке андрогинности (12.7%) и маскулинности (15.7%), али далеко више традиционални концепт фемининности (34.4%), као и што их је значајно више било у категоријама полно недиференцираних (37.3%), са изразито ниским и фемининим и маскулиним својствима.

Слика 3. Просечне вредности на 3 од 8 социјално пожељних атрибута на којима се статистички значајно разликују жене спортисти од оних које се не баве спортом

Добијени подаци су у сагласности са резултатима ранијих истраживања (Harris и Jennings, 1977; Ugicioni и Ballantyne, 1980; Chalip и сар., 1980; P. D. Rey и S. Sheppard, 1981) и потврђују хипотезу да спорт значајно подстиче усвајање андрогиног концепта полне улоге код жена које се такмичарски баве спортом, јер се у процесу спортске социјализације наглашеније инсистира управо на оним атрибутима личности (а они се у нашој култури сматрају типично мушким карактеристикама) који леже у основи врхунског постигнућа у савременом такмичарском спорту. Спорт је медијум који омогућава да се успостави склад између мушких и женских карактеристика у једној истој личности, успешно интегришу феминини и маскулини квалитети и жене спортисте ослободе ригидног полног типизирања које представља лимитирајући фактор високог спортског достигнућа.

Закључци

Иако је спорт још увек царство мушкараца, простор за испољавање маскулиног понашања, у њега све више и све успешније улазе жене. Да би у том "мушком царству" биле успешне, односно да би одговориле високим тренажним и такмичарским захтевима савременог спорта, оне значајно више од жена уопште популације, усвајају андрогини и маскулини концепт полне улоге. Другим речима, жене спортисти прихватају улогу оба пола, одликују их висока израженост и маскулиних и фемининих атрибута. Оне себе, преваходно, виде као андрогине, а не традиционално полно типизирани особе. Њихова андрогиност, тј. висока наглашеност, сједињеност и усаглашеност позитивних фемининих и маскулиних особина обезбеђује им успех и достојно место у беспштедној спорској конкуренцији.

Резултати нашег истраживања говоре да спорт несумњиво доприноси ослобађању жене од традиционалног и ригидног полног типизирања, подржавајући и наглашавајући концепт психолошке андрогиности. Она је не само предуслов њеног успешног бављења спортом, већ и њене психолошке стабилности, менталног здравља и самоактуализације комплетне личности. Надамо се да ће будућа истраживања покушати да одговоре да ли је и у ком степену психолошка андрогиност жена спортиста узрок или последица њиховог бављења спортом и настојања да се буде успешан у ситуацијама које захтевају маскулино понашање које одступа од ригидног концепта женске полне улоге.

ЛИТЕРАТУРА

1. Andersen, M. B., Williams, J. M. (1987). Gender Role and Sport Competition Anxiety: A Re-examination. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 58, 52-56.
2. Бачанац, Љ., Лазаревић, Љ. (1994). Утицај спортских активности на факторе који представљају детерминанте емоционалног здравља код особа са различитим степеном укључености у спортску активност, 33/1 *Конгрес антрополошког друштва Југославије*, Нови Сад, 31. мај-2. јун.
3. Бачанац, Љ., Жигић, Ж., Лазаревић, Љ. (1989). Норме и примена EPQ на спорској популацији, *Психологија*, 22, 55-74.
4. Bem, S. L. (1977). On the Utility of Alternative Procedures for Assessing Psychological Androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 45, 196-205.
5. Bem, L. Sandra (1979). Theory and Measurement of Androgyny: A Reply to the Pedhazur and Locksley – Colten Critiques. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1047-1054.
6. Chalip, L., Villiger, J., Duigan, P. (1980). Sex – Role Identity in Delect Sample of Women Field Hockey Players, *International Journal of Sport Psychology*, 11, 240-248.
7. Del Rey Patricia & Sheppard Samona (1981). Relationship of Psychological Androgyny in Female Athletes to Self-esteem. *International Journal of Sport Psychology*, 12, 165-175.

8. Harris, D. V., Jennings, S. E. (1977). Sex – Role Orientation and Self perceptions of Female Athletes. *International Journal of Sport Psychology*, 8, 230-239.
9. Кандидо-Јакшић Маја (1985). Андрогиност и ментално здравље. *Психологија*, 18, 56-74.
10. Larry, C. Bernard (1981). The Multidimensional Aspects of Masculinity-Femininity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 41, 797-802.
11. Locksley Anne, Colten, M. Ellen (1979). Psychological Androgyny: A Case of Mistaken Identity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1017-1031.
12. Pedhazur, E. J., Tetenbaum, T. J. (1979). Bem Sex Role Inventory: A theoretical and Methodological Critique, *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 996-1016.
13. Spence, J. T., Helmrich, R. L. (1979). The Many Faces of Androgyny: A Reply to Locksley and Colten. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1032-1045.
14. Uguccioni, S. M., Ballantyne, R. H. (1980). Comparison of Attributes and Sex Roles for Female Athletic Participants and Nonparticipants. *International Journal of Sport Psychology*, 11, 42-48.
15. Vickers, J., Lashuk, M., Taerum, T. (1980). Differences in Attitude Toward the Concept »Male«, »Female«, »Male Athlete«, »Female Athlete«. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 51, 407-416.
16. Вулетић, Маја (1985). Андрогиност и мерење андрогиности. *Психологија*, 18, 49-55.

Ljubica Bačanać, Ljubiša Lazarević, Beograd

ANDROGENITY AND SPORT

Summary

To strengthen is engaging in sport contributes to Women's liberation of rigid gender typizing, which in every as well as in our environment too, comprise traditional concept of femininity, we conducted research on the sample of sport women (H=70) and non-sport women (H=102). Research was conducted by Belgrade Version BSRI (Vuletić, 1983) which consists of 15 attributes for measuring of femininity, 15 for measuring of masculinity and 16 more neutral social desirable (8) and undesirable (8) features.

Results confirm our general hypothesis that engaging in sport liberates woman of rigid gender typising, or accepting of traditional stereotype of femininity, by encouraging acceptance of androgenic concept of gender role. Results of variance analysis show that sport women compared to non-sport women are significantly more both feminine and masculine, which means they are androgenic (highly emphasized of feminine and masculine features, at the same time).

Androgyny makes sport women strong, competent to lead, independent, brave, tempered, ready for risk and competition, but at the same time highly feminine, attractive, worm, innocent, pedantic and nice (affreeble).

Key words: woman, sport, gender typizing, androgyny.